

Świat na drodze ku II wojnie światowej

Oś czasu

wybuch pierwszej wojny chińsko-japońskiej (do 1895)

przyłączenie Korei do japońskiego imperium

utworzenie państwa Mandżukuo

1842

1868

1894

1904

1910

1911

1932

1937

1939

przegrana Chin w I wojnie opiumowej

początek okresu Meiji w Japonii

wybuch wojny rosyjsko-japońskiej (do 1905)

utworzenie Republiki Chińskiej

wybuch drugiej wojny chińsko-japońskiej (do 1945)

wybuch II wojny światowej

1882

1915

1919

1922

1935

1936

1937

1939

powstanie trójprzymierza

przystąpienie Włoch do I wojny światowej po stronie ententy

założenie przez Mussoliniego Włoskich Związków Walki

marsz na Rzym; Mussolini premierem Włoch

wojna włosko-etiopska

wystąpienie Włoch z Ligi Narodów

wybuch II wojny światowej

wybuch hiszpańskiej wojny domowej (do 1939)

III utworzenie Protektoratu Czech i Moraw
VIII pakt Ribbentrop-Mołotow

1933

1935

1936

1938

1939

dojście Hitlera do władzy w Niemczech

wprowadzenie obowiązkowej służby wojskowej w Niemczech, budowa Luftwaffe

remilitaryzacja Nadrenii

III Anschluss Austrii
IX układ monachijski

1931

zajęcie
Mandżurii
przez Japonię

**25 września
1936**

podpisanie paktu
antykominternowskiego
przez Niemcy i Japonię

1937

przyłączenie się
Włoch do paktu
antykominternowskiego

**marzec
1939**

ultimatum niemieckie
skierowane do Polski

1931

1932

utworzenie
Mandżukuo

1936

rozpoczęcie
wojny domowej
w Hiszpanii

**październik
1938**

żądania niemieckie
wobec Polski

1939

zakończenie
wojny
w Hiszpanii

1939

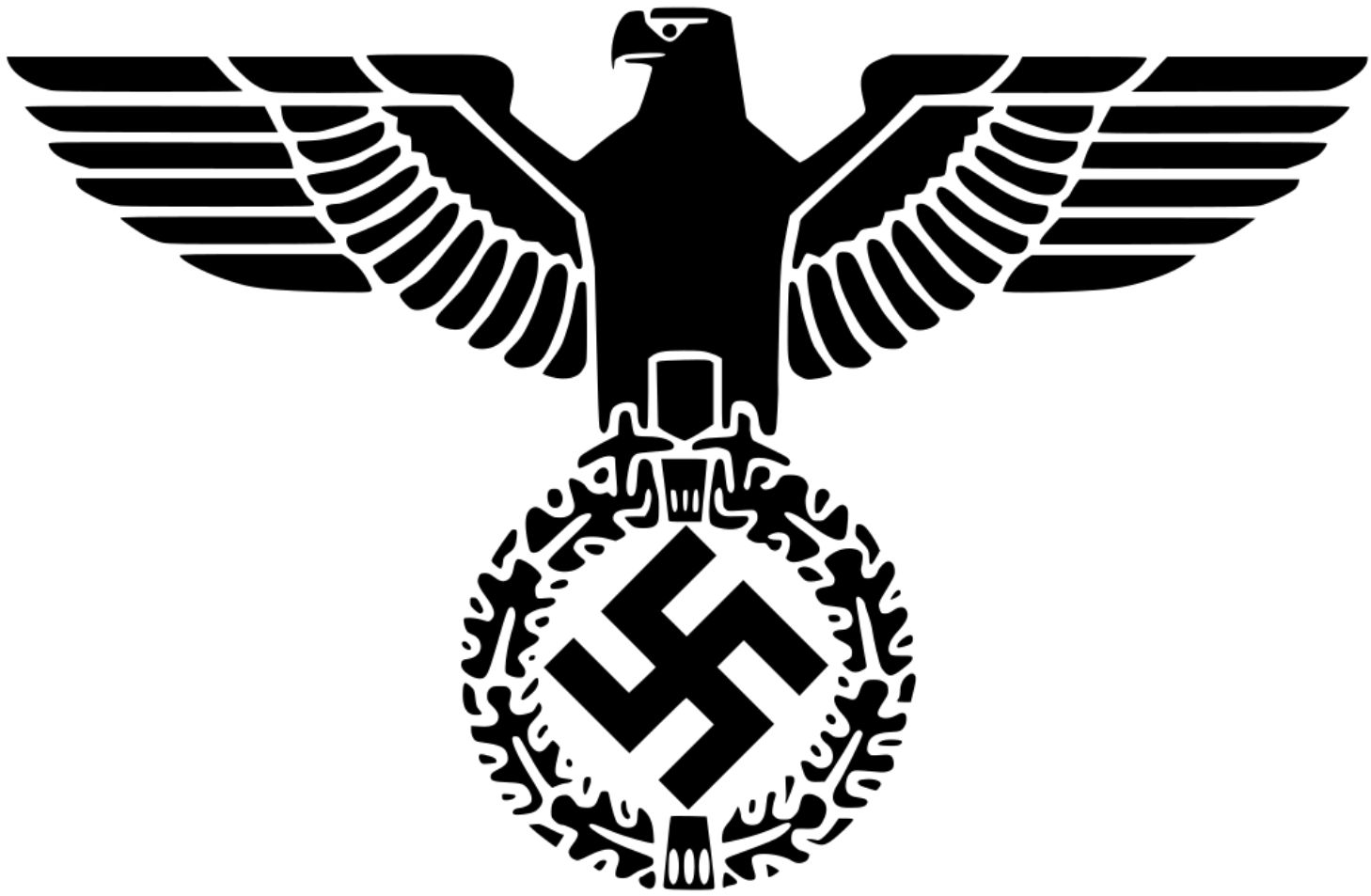
Notatka z lekcji

1. Militaryzacja Niemiec i jej konsekwencje;
2. Wojna domowa w Hiszpanii i jej kontekst międzynarodowy;
3. Znaczenie zbliżenia politycznego Włoch, Niemiec i Japonii;
4. Okoliczności Anschlusu Austrii polityka ustępstw Zachodu wobec Niemiec konferencja w Monachium i jej następstwa;
5. Europa w przededniu wojny aneksja Czechosłowacji, zajęcie Kłajpedy przez III Rzeszę;
6. Ekspansja Japonii na Dalekim Wschodzie
7. Znaczenie terminów: remilitaryzacja, Anschluss, państwa osi, polityka ustępstw, państwo marionetkowe;
8. Postacie historyczne: Francisco Franco, Neville Chamberlain .

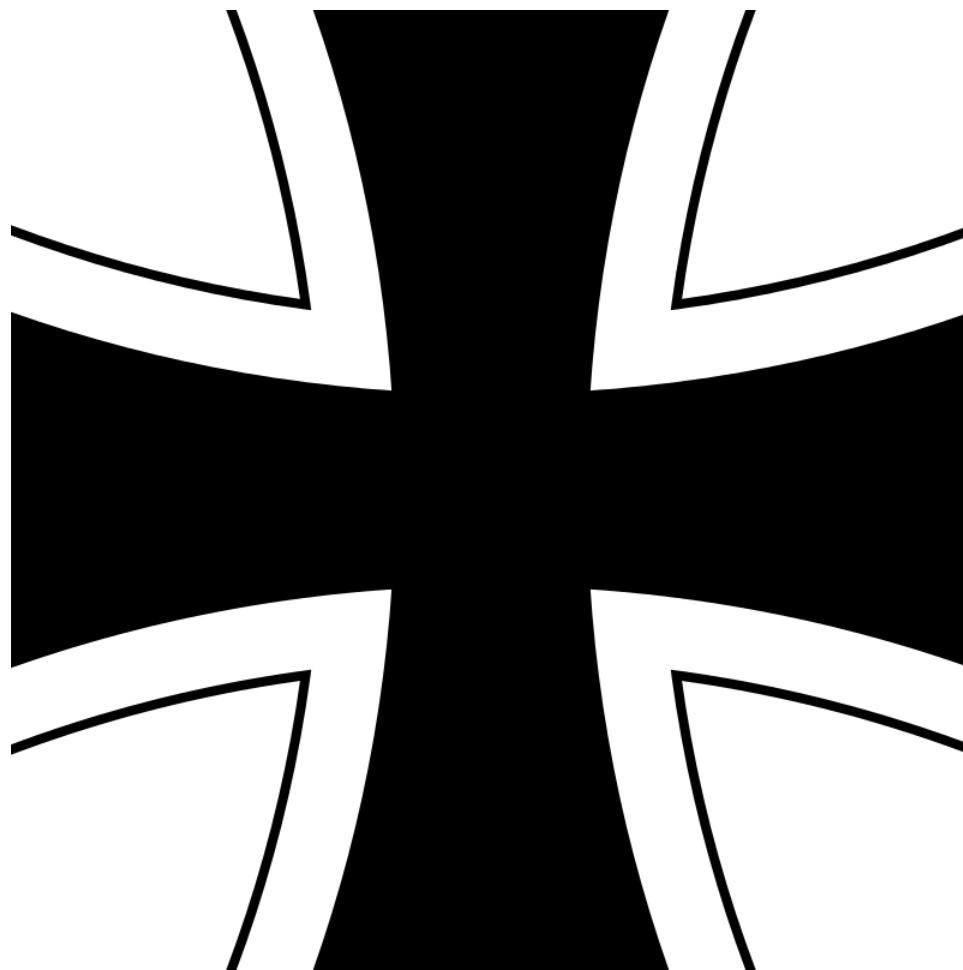
Przywrócenie powszechnej służby wojskowej (1935 r.)

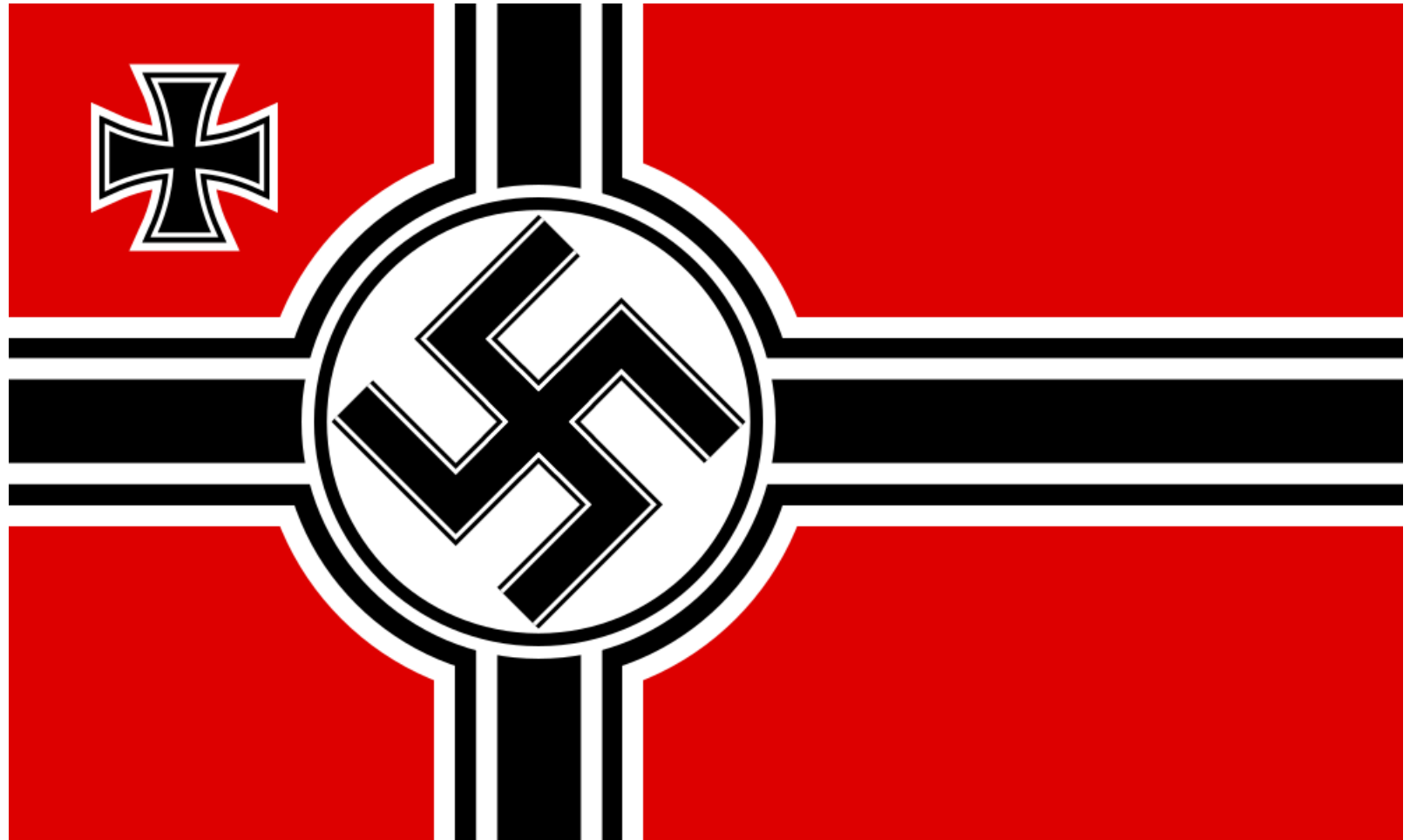
Rozbudowa armii: Wehrmacht

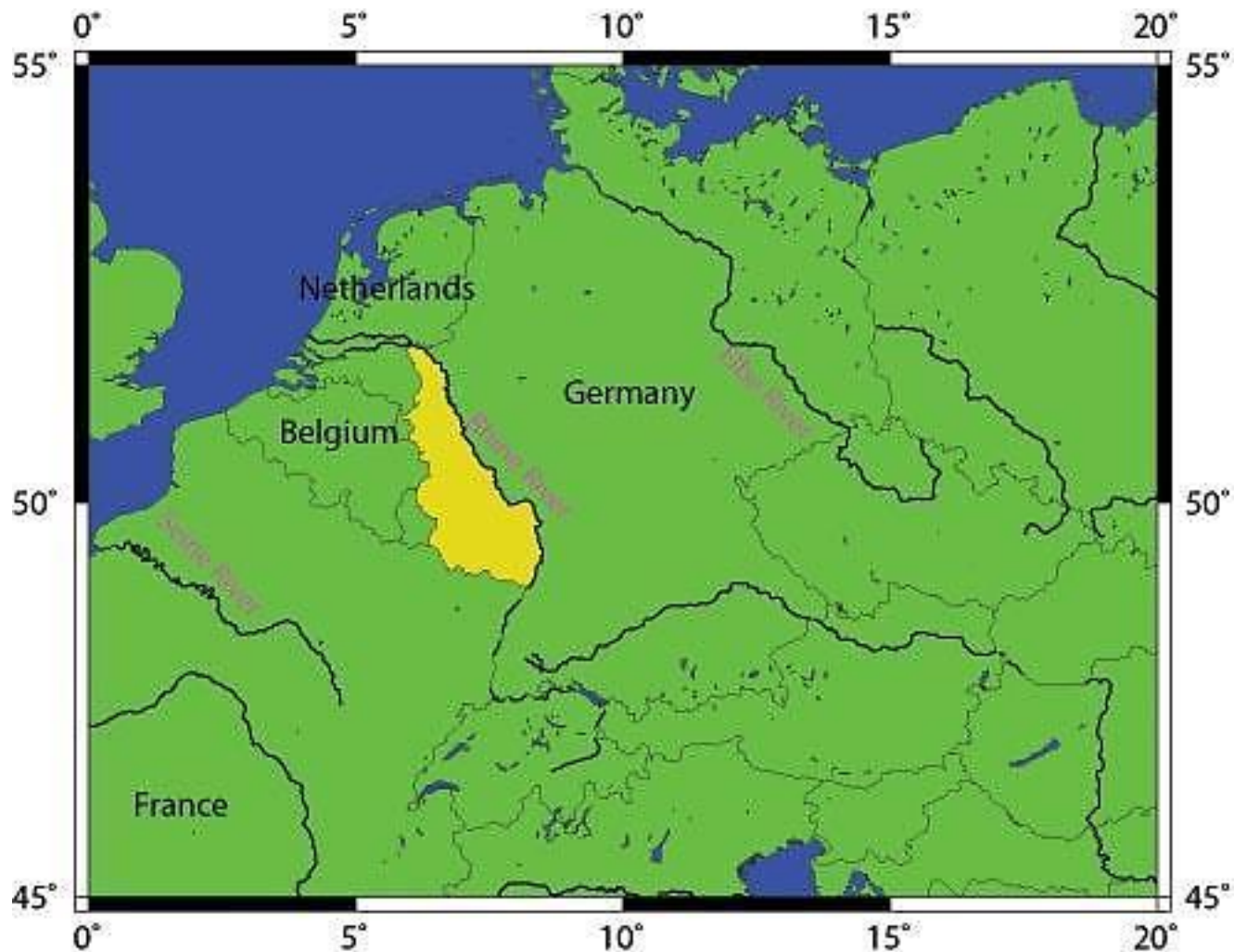
Rozwój lotnictwa: Luftwaffe

Rozwój marynarki wojennej: Kriegsmarine

1936 r.- remilitaryzacja Nadrenii (wojska niemieckie wkraczają na te tereny - brak reakcji ze strony mocarstw)

1936 r. - Pakt antykominternowski (przeciwko komunizmowi): Japonia i Niemcy, następnie dołączają Włochy

Sojusz ten nazywany jest: osią Berlin-Rzym -Tokio (państwa osi)

1938 r. - Anschluss (przyłączenie) Austrii do Niemiec (entuzjazm Austriaków)

Hitler wysuwa żądania pod adresem Czechosłowacji:

- chce przyłączenia do III Rzeszy czeskich Sudetów (zamieszkiwanego przez prawie 3 mln. Niemców)
- w obawie przed wybuchem wojny, Wlk. Brytania i Francja podejmują się “mediacji” i organizują konferencję w Monachium (udział wziął także Hitler i Mussolini)

1938 r. układ monachijski: przekazanie Sudetów Niemcom

Polityka “appeasementu” czyli ugłaskiwania Hitlera przez polityków europejskich

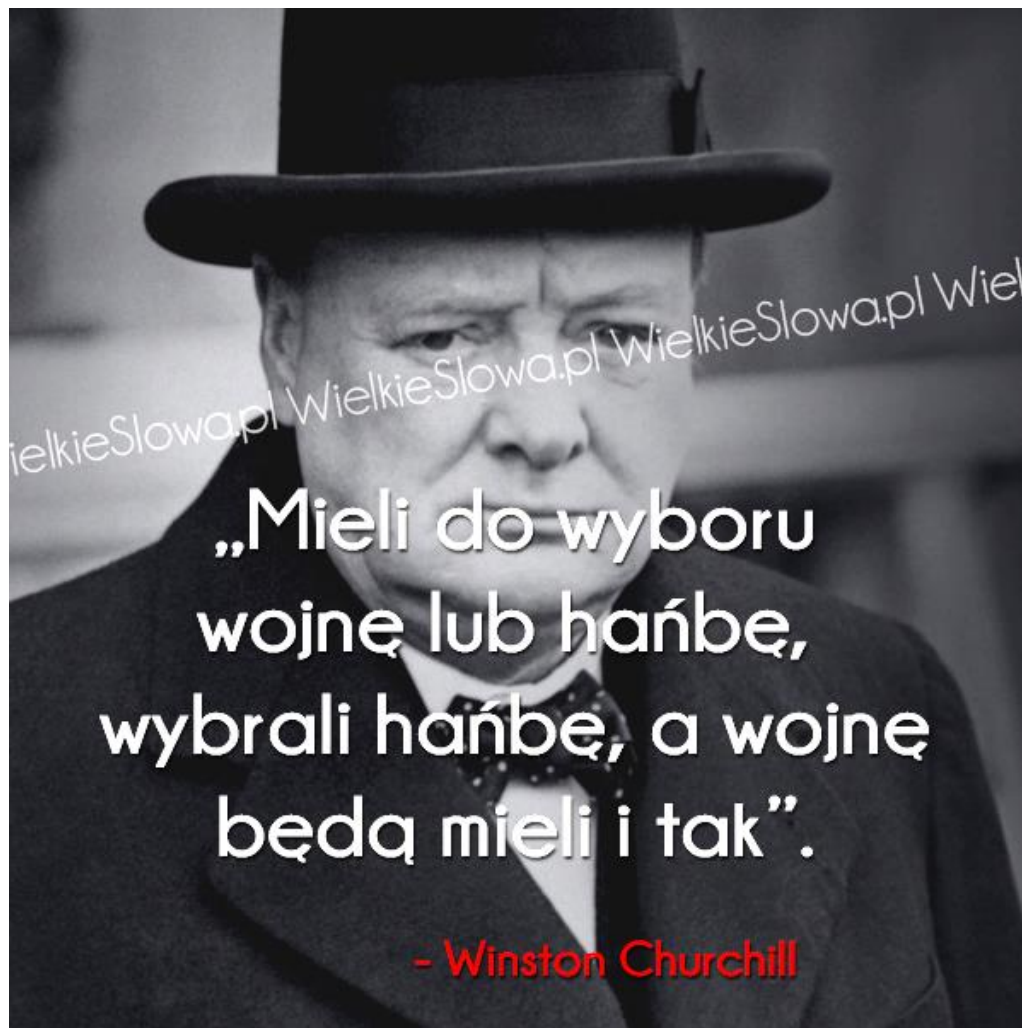

“Pozbawieni kręgosłupów liderzy demokracji”

“Przywożę wam pokój”: premier brytyjski Neville Chamberlain po powrocie z Monachium

Komentarz Winstona Churchilla odnośnie postawy premiera brytyjskiego i francuskiego w Monachium:

„Mieli do wyboru wojnę lub hańbę, wybrali hańbę, a wojnę będą mieli i tak”.

- Winston Churchill

- obszar Czechosłowacji do września 1938 r.
- terytorium II Rzeczypospolitej do października 1938 r.
- obszary włączone do II Rzeczypospolitej w październiku i listopadzie 1938 r. (Cieszyn, Zaolzie, część Spisza i Górnej Orawy, Leśnica)
- obszary włączone do Niemiec w 1938 i 1939 r.
- obszary zajęte przez Węgry w 1938 i 1939 r.

Opłata pocztowa uliszczona gotówką.

We Francji Fr. 2.00

PRINTED
IN POLAND

W Czechosłowacji Kč 1.50

Wydanie trzecie

Cena numeru
w Krakowie: **25 gr.**
w kraju:

PRENUMERATA WYNOŚI:
W Krakowie bez adreśnika zł. 5.-
W Krakowie z adreśnikiem zł. 5.50
W kraju zł. 5.50

ILUSTROWANY KURYER CODZIENNY

Telefony: Centrala dotowa (od g. 8-22) 130-40.
Numery osobne: Redakcja (od 12-3) 130-41, 130-42,
130-43, 130-44, (od g. 5-20) 130-47.
Prenumerata miesięczna Nr. 130-46.
Kierownik i prenumerata saniejcowa Nr. 130-48.
Księgarnia (od g. 12-3) 130-45, Pariter (zad. noc) 130-44.

Założyciel i Naczelny Redaktor Marjan Dąbrowski.

Sekretariat Red. przyjmuje w dni powsz. od 10-12 w godz.
Biuro redakcyjne w Krakowie, ul. Piłsudskiego 1.
Za dost. adresat. Redakcja nie odpowiada.

Konto P. K. O.
400.200

Kraków, Wielopole 1.

Konta poborowe zróżnicowane Nr. 1 Kraków, Piłsudskiego 1.

KONTA ZEBROWE:
Bank Gospod. Krajowego w Krakowie.
Bank Związków Sp. Zróżnicowanych w Krakowie.

ODDZIAŁY:

WARSZAWA, Krak. Przedmieście 9, tel. 251-90, 601-91, 451-92
GDYNIA, ul. Świętojańska 44, telefon 12-79.
BYDGOSZCZ, ul. Dworkowa 20, telefon 18-19.
TORUŃ, pl. Bankowy, obok „Laski Gęziny”, tel. 12-23.
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 116, tel. admin. i redakcji 179-18.

LWÓW, ul. Akademicka 14, tel. redakcji 249-38,
telefon administracji 241-08.
SOSNOWIEC, ul. Piłsudskiego 8, telef. 02-929.
KATOWICE, ul. Marjańska 13, tel. 306-53 i 325-25

POZNAŃ, lw. Marcin 48, telefon 17-22
NOWY SĄCZ, Jagiellońska 29, tel. 91
WILNO, Wileńska 29, tel. 14-82
ZAKOPANE, Krakowski, telefon 377

Rok XXIX.

Kraków, wtorek 4 października 1938

Nr 274.

Stolica manifestuje po odzyskaniu Zaolzia.

Na wieść o pokojowym załatwieniu konfliktu polsko-czeskiego, na placu Piłsudskiego w Warszawie odbyła się żywiołowa manifestacja wiototyśięcnych tłumów, które udały się następnie w pochodzie na dziedziniec ministerstwa spraw zagranicznych, wznosząc okrzyki na cześć ministra Becka. Zdjęcie nasze przedstawia ministra Becka, dziękującego z balkonu ministerstwa spraw zagranicznych za owację.

Gdy wkraczamy w historyczne piastowskie granice...

„Maszerować za Olzę!”

— rozkazuje Naczelny Wódz.

Cieszyn, 2 października (PAT). Cieszyn

Już rankiem w niedzielę

W rękach stopy kwiatów. Młodzież i dżin. Na moście stoją robotnicy polscy z Trzydnym przynajmniej, naręczami, liczącymi 91-24 i innych miejscowości z poza Olzty.

**Ks. Josef Tiso -
przywódca nacjonalistów
słowackich,
marzec 1939 r. -
proklamują własne
państwo słowackie**

Zajęcie autonomicznego okręgu Kłajpedy przez Niemcy

Litwa oddaje Niemcom kraj kłajpedzki!

KOWNO, 22 marca.

Ogłoszono tu następujący komunikat oficjalny: (PAT) Rada ministrów po poinformowaniu członków sejmiku o sytuacji, oraz biorąc pod uwagę stanowisko Rzeszy niemieckiej,

zgodziła się przyjmując żądanie Rzeszy

w sprawie oddania kraju kłajpedzkiego. Dla uporządkowania spraw, związanych z przekazaniem kraju kłajpedzkiego, w dniu dzisiejszym udają się do Berlina upoważnieni wysłannicy Litwy.

„A teraz niech zgodzą się wielkie mocarstwa”

— mówi sejm litewski.

(Od naszego korespondenta politycznego).

Berlin, 22 marca. Mimo, iż urzędowo komunikują, że rząd litewski wyraził zgodę na wcielenie Kłajpedy do Rzeszy niemieckiej, sytuacja nie jest tak prosta pod względem prawnym. Sejm litewski wyraził — jak się dowiadujemy — swą zgodę na decyzję rządu pod warunkiem jej akceptowa-

Kiedy wojska niemieckie obsadzą Kłajpedę?

(Specjalna służba informacyjna „United Press” dla „Ilustr. Kurjera Codziennego”).

Berlin, 22 marca. Przedstawiciel rządu Rzeszy oświadczył, że nie można ściśle powiedzieć, kiedy wojska niemieckie wkroczą do Kłajpedy. Nie jest rzeczą pewną, czy nastąpi to już dziś we środę.

Wrażenie wśród Litwinów — ucieczka żydów.

Kłajpeda, 22 marca. Wojska litewskie stacjonowane w Kłajpedzie bez pośpiechu przygotowują się do opuszczenia jej tero-

Korespondenta polsko-niemieckiego

biegle piszącego na maszynie, siłą młodsza, samodzielna, z wykształceniem handlowym i kilkuletnią praktyką

zaangażują

od zaraz poważne zakłady przemysłowe na prowincji — Wyczerpujące oferty: „1780K” i K G Kraków, Wielopole 1. 1938

nia przez sygnatariuszy układów, dotyczących Kłajpedy, tj. Anglię, Francję, Włochy i Japonię. W ten sposób sytuacja będzie pod względem prawnym wyjaśniona, gdy mocarstwa zachodnie zaakceptują wcielenie kraju kłajpedzkiego do Rzeszy.

Na dworcach kolejowych odbywa się ładowanie materiałów wojennych do pociągów. Z tego powodu wstrzymano czasowo ruch osób cywilnych i towarów. Dla Litwinów, zamieszkałych w Kłajpedzie, wydarzenia dnia dzisiejszego nie są nie-

spodzianką. Oczekują oni spokojnie na wkroczenie wojsk niemieckich. Natomiast ludność żydowska opuszcza Kłajpedę (żydów mieszkało w Kłajpedzie około 2 tysiące), udając się na teren Litwy. W związku z tym w mieście nie można otrzymać taksówki. Na placu targowym gromadzą się tłumy ludności.

Radość Niemców kłajpedzkich.

Kłajpeda, 22 marca (ry) W środę rano, gdy tylko rozeszła się wiadomość o oddaniu Kłajpedy przez rząd litewski Rzeszy niemieckiej, wszystkie domy w krótkiej chwili udekorowane zostały flagami ze swastyką. W porcie rozległy się syreny okrętów niemieckich, a z kosiółłów odezwały się wszystkie dzwony. O godz. 9-tej odbyło się w Kłajpedzie na głównym placu zgromadzenie ludności niemieckiej.

Jakie dalsze żądania stawia Litwie Rzesza?

— pytają w Londynie.

(Od naszego korespondenta politycznego).

Londyn, 22 marca.

(ZG) Kapitulację Litwy w sprawie Kłajpedy przyjeżdża w Londynie jako nielubianej konieczności. Opinia brytyjska zastanawia się tylko, jakie inne żądania kryją się w nocie Rzeszy do Litwy i czy Litwa zostanie zmuszona do poddania się w tej czy innej formie pod protektorat Niemiec.

„Daily Telegraph” twierdzi, że nota niemiecka wobec Kowna domagała się m. in. porzucenia przez Litwę

wszelkich planów unji z Polską. Na skutek tych warunków — wywodzi wspomniane pismo — gabinet litewski, który rozważał dziś apel do Polski, zanichał tego kroku. Dziennik akcentuje, że Rzesza żąda od Litwy specjalnych praw dla mniejszości niemieckiej w ródnej Litwie, domaga się nadto najwyższego uprzywilejowania handlowego.

„Daily Mail” sugeruje, że zajęcie Kłajpedy dokonają drobne oddziały niemieckie,

Mapa kraju kłajpedzkiego.

W Prusach Wschodnich.

Królewiec, 22 marca (ry) Wiadomość o przyłączeniu Kłajpedy do Rzeszy wywołała w Prusach Wschodnich hałaśliwą radość. We wszystkich miejscowościach odbywały się pochody z muzyką i okrzykami na cześć Hitlera, wszędzie pełno flag ze swastyką. W Tyłży pochód różnych organizacji niemieckich przeszedł przez wielki most nad Niemnem na stronę kłajpedzką, na której już nie widać litewskich strażników celnych.

W Kłajpedzie tymczasem ogłosił członek dyrektoriatu dr. Böttcher, że wszelka władza na obszarze kłajpedzkim przeszła definitywnie w ręce niemieckie. Oddziały litewskich szaulisów gromadzą się w kościołach, gdzie zostają rozbrojeni. Ludność przeżyła spokojnie oświadczenie rządu w sprawie przekazania Kłajpedy Niemcom. Życie handlowe oraz ruch komunikacyjny nie zostały zakłócone. Zwłaszcza jedyne uwagę, że żydzi opuszczają pośpiesznie Kłajpedę.

stacjonowane w Prusach Wschodnich. Piśmo przypuszcza, że kanclerz Hitler odbędzie wjazd do miast Kłajpedy jeszcze w tym tygodniu i że wygłosi tam wielką mowę. Jest to przypuszczenie dość prawdopodobne, bowiem kanclerzowi Rzeszy będzie znacznie wygodniej wygłosić nową o powrocie do Rzeszy jeszcze jednego skrawka niemieczyzny z niemieckimi już wózwosza Kłajpedy, aniżeli po zajęciu Pragi z Reichstogu berlińskiego.

1936 - 1939 r. wojna domowa w Hiszpanii

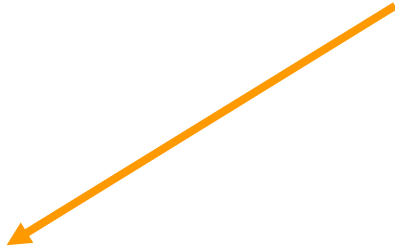
Sierpień-wrzesień 1936.
Tereny w posiadaniu nacjonalistów
Postępy nacjonalistów
Tereny w posiadaniu republikanów

Przyczyna: wygrana w wyborach socjalistów i ogłoszenie przez nich radykalnych reform gospodarczych i społecznych

Przeciwko ich działaniom buntują się ugrupowania nacjonalistyczne, część dowódców armii, arystokracja, duchowni katoliccy. Na ich czele staje gen. FRANCISCO FRANCO

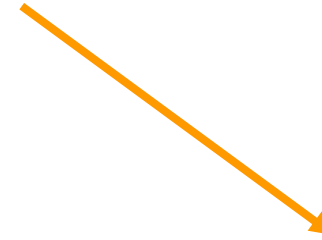
Wojna domowa

FASZYŚCI,
NACJONALIŚCI
z gen FRANCO

wsparcie ze strony
Niemców i Włochów
(broń, oddziały)

KOMUNIŚCI,
SOCJALIŚCI

wsparcie ze strony
międzynarodowego
ruchu komunistycznego
(ochotnicy)

Ostatecznie zwyciężają nacjonaści i władzę przejmuje Francisco Franco

Generał Francisco Franco podczas wizyty w Valladolid 7 stycznia 1937 r. Obok niego arcybiskup Valladolid, Remigio Gandasegui y Gorrochategui.

“Guernica” Pablo Picasso jako symbol okrucieństwa wojny w Hiszpanii

Ekspansja Japonii: atak na Chiny (1931 r.) i Mandżurię (surowce)

Cesarz marionetkowego państwa Mandżukuo: Puyi (utworzonego na terenie Mandżurii)

Zapamiętaj

1. Hitler zaczął przygotowania do wojny zaraz po objęciu władzy. Zawarł sojusz z Włochami i Japonią, zwany paktem antykominternowskim, skierowany przeciwko ZSRS.
2. W 1936 r. wybuchła wojna domowa w Hiszpanii. Lewicowe władze zyskały poparcie ZSRS, a stojącego na czele zbuntowanych wojsk generała Francisca Franco wspierali Niemcy i Włosi. Konflikt zakończył się zwycięstwem rebeliantów w marcu 1939 r.
3. Anschluss Austrii, czyli wcielenie jej do III Rzeszy, nastąpiło w marcu 1938 r. Ponadto we wrześniu 1938 r. na konferencji w Monachium premierzy Francji, Wielkiej Brytanii oraz Hitler i Mussolini zdecydowali o włączeniu do Niemiec części Czechosłowacji.
4. Ekspansja Japonii na Dalekim Wschodzie rozpoczęła się w 1931 r. atakiem na Chiny. Japończycy opanowali Mandżurię, w której utworzyli marionetkowe cesarstwo Mandżukuo.

Pytania

- wyjaśnij znaczenie poznanych terminów;
- podaj daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), Anschlussu Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939), wojny domowej w Hiszpanii (1936–1939), ataku Japonii na Chiny (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939);
- opisz postać: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera, Francisca Franco, Neville'a Chamberlaina;
- przedstaw przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii;
- wyjaśnij przyczyny ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie;
- przedstaw przyczyny Anschlussu Austrii;
- wymień postanowienia konferencji w Monachium;
- scharakteryzuj etapy podboju Europy przez Adolfa Hitlera do sierpnia 1939 r.
- wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej;
- wyjaśnij skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie;
- przedstaw proces militaryzacji Niemiec;